

В. Різун зауважує, що «дослідження комунікаційних об'єктів у соціальному вимірі обов'язково включає: 1) фіксацію досліджуваного об'єкта у природній для нього системі суспільних координат; 2) спостереження за досліджуваним об'єктом в соціальних умовах; 3) експериментування з досліджуваним об'єктом у реальних або лабораторно відтворених соціальних умовах; 4) опис результатів спостережень чи експериментів відносно соціально заданих параметрів; 5) аналіз результатів досліджень у соціально заданому контексті; 6) соціально зорієнтована інтерпретація результатів аналізу» [1, с. 312].

Погоджуємося, що саме такий метод є найбільш конструктивним і оптимальним щодо дослідження соціальних комунікацій. Однак на увагу заслуговують й інші важливі методики.

Український дослідник Є. Романенко виокремлює інформаційно-технологічний та культурологічний підходи [2]. Неможливо обійтися і без філологічних методів дослідження, адже саме завдяки їм відбувається визначення лінгвальних особливостей комунікації. Психологічний підхід також мусить зайняти одне з чільних місць у соціокомунікативних дослідженнях, оскільки без знань про психологічні особливості громадянського суспільства та окремих індивідів (комунікантів) загалом важко зрозуміти побудову соціальних зв'язків.

Отже, неоднозначність тлумачення соціальних комунікацій та їх інваріантів, зумовлює пошуки та впровадження нових міждисциплінарних методик дослідження та активне застосування класичних підходів.

### Список літератури

1. Різун В.В. Начерки до методології досліджень соціальних комунікацій / В. В. Різун // Психолінгвістика. – 2012. – Вип. 10. – С. 305–314
2. Романенко Є. Комунікація як необхідна складова розвитку сучасного суспільства [Електронний ресурс] / Є. Романенко // Демократичне врядування: науковий вісник. – 2012. – Вип. 9. – URL: <http://www.lvivacademy.com/visnik9/fail/Romanenko.pdf> (04.04.2014)

*Науковий керівник: Стороженко Л.Г.,  
канд. філол. наук*

УДК 1 (091)

**Дромашко А.О.**

*Національний авіаційний університет, Київ*

### **КОМПЛЕКС МАЛОРОСІЙСТВА ЯК ПРИЧИНА ФУНКЦІОНУВАННЯ РОСІЙСЬКОЇ МОВИ СЕРЕД СТУДЕНТІВ ТА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ВНЗ УКРАЇНИ**

В умовах російсько-української війни проблема мовного середовища нашої держави постала в найбільш радикальній формі та набула свого поширення не лише на державному та загальнонародному рівнях, а й на освітньому. Особливо це стосується студентського побуту та освітнього процесу на території вищих навчальних закладів України, а також різного роду спеціальної наукової літератури, що знаходиться у розпорядженні тих самих ВНЗ.

Проблеми сучасного українського суспільства рядом вчених-політологів розглядаються, насамперед, як логічний наслідок історичних подій, трагедій та

поразок української нації, у тому числі й трьох століть під ярмом спочатку Російської імперії, потім СРСР з усіма випливаючими з того наслідками, які істотно вплинули на етнопсихологічний характер та менталітет українців. Зокрема, в таких умовах виник психотип українця-«малороса», який слід розглядати як вкрай небезпечний для існування нації та її розвитку політико-культурний фактор. У науковому та публіцистичному дискурсах даються різноманітні та часом діаметрально протилежні тлумачення як причин виникнення даного психотипу, так і його впливу на подальший лінгвокультурний розвиток Української держави.[1]

Малороси, в тому числі й політики, постійно прагнуть патерналізму. Навіть тепер, по двадцяти шести роках формальної незалежності, боротьба в Україні зводиться до сутичок за орієнтацією. Якщо в козацьку добу між представниками української еліти йшла боротьба за орієнтацію на Варшаву, Московію чи Стамбул, то зараз – за орієнтацію на США, ЄС або, не дай Боже, РФ. Малоросійський менталітет дуже схожий на менталітет дитини.[2]

Виникає питання: який зв'язок між політичним та освітнім аспектами проблеми малоросійства?

Комплекс малоросійства має також істотний відбиток у суспільно-політичній орієнтації студентів. З цього випливає один з небагатьох факторів, який об'єднує студентів вищих навчальних закладів України та країн ЄС – громадянська пасивність. 87% українського студентства не зацікавлене у нинішній соціально-політичній ситуації взагалі. Хоча студенти й були основною руйнівною силою Революції гідності та фактично її організаторами, вони залишаються найбільш пасивним електоратом в Україні. Вони виявляють найбільшу серед усіх пасивність під час виборів Президента або представників у парламент, водночас прикриваючись найжалогіднішим аргументом по типу: «Що мій голос узагалі вирішує?» Те ж саме стосується й пасивності студента чи викладача щодо мовної ситуації на рівні його університету, академії чи інституту, у побуті та на рівні усього народу в цілому. Більшість із нас розмовляє або суржилом, або повністю російською мовою, говорячи при цьому: «А какає різниця?» Більш усвідомлені у цій проблемі, зокрема, можуть зазначити: більшість підручників та наукових посібників авторства Скакун О.Ф. видана у Харкові повністю російською мовою. І це не дивно, адже Харків, так само, як і Донбас, до початку Революції та війни з Росією вважався ледве не цитаделлю зросійщеності. Тим не менш, це має істотно негативний вплив на розвиток мовного середовища в українських вищих навчальних закладах.

Як підсумок, можна сказати наступне: якщо студент чи викладач у більшості своїй є російськомовним, то в першу чергу він повинен змусити себе перейти повністю на українську мову в побуті. Якщо не перейдеш на українську в побуті, то не матимеш змогу перейти на неї взагалі. А малоросійство серед нас так і буде прогресувати, навіть коли російсько-українська війна дійде кінця.

### Список літератури

1. Гуцуляк О. Б. Малорос як тип «втікача від свободи» // Філософія і політологія контексти сучасної культури. – Дніпропетровськ: Вид-во ДНУОГ, 2012. – Вип. 4(2). – С. 8–12.
2. Коваль Р.М. Комплекс «народу-дитини» // Філософія сили. – Київ: видавництво «Орієнтир». – 2016. – С.73.

*Науковий керівник: Варенко В.М.,  
канд. пед. наук, доцент*